

BẢNG TIN HẰNG THÁNG SỐ 112

HỘI ÁI HỮU BIÊN HOÀ

A 501(c) (3) Non-Profit Organization Tax ID: 20-0094475

10731 TRIOLA LANE, HOUSTON, TEXAS 77072

DIỆN THOẠI: 713-922-5638 ** EMAIL: datlam1951@yahoo.com

Web Site: www.hoiaihoubienhoa.org

PHÁT HÀNH NGÀY 01 THÁNG 6 NĂM 2013, TẠI HOUSTON, TEXAS

HỘI ÁI HỮU BIÊN HOÀ **Ban Chấp Hành 2010-2013**

Ban Điều Hành

Hội Trưởng

Ông Lâm Sĩ Đắt

Phó Hội Trưởng Nội Vụ

Ông Ngô Khương An

Phó Hội Trưởng Ngoại Vụ

Ông Kevin Đức Nguyễn

Thư Ký

Cô Đỗ Thị Minh Tâm

Thủ Quỹ

Cậu Bùi Anh Tuấn

T/B Lễ Vía Đức Ông

Trần Thượng Xuyên

Ông Ngô Khương An

(Kiêm nhiệm tạm thời)

Thư từ, chi phiếu xin ghi:

HỘI ÁI HỮU BIÊN HOÀ

10731 Triola Lane

Houston, Texas 77072

điện thoại: 713-922-5638

datlam1951@yahoo.com

Thư Ngỏ

Kính thưa Quý Đồng Hương và Thân Hữu,

Ngày Chủ Nhật 18 tháng 5 năm 2013, Ban Chấp Hành có buổi họp thường niên tại trụ sở tạm cũng là tư gia của đồng hương Lâm Sĩ Đắt. Trong bầu không khí đầy phấn khởi và niềm tin phát triển vững mạnh, mọi người đều hân hoan phục vụ cho nhiệm kỳ ba năm tới.

Kiểm điểm lại hoạt động của Hội, phần quan hôn tương tế, lễ nghi, tham dự và giúp đỡ các cộng đồng trong tinh thần bất vụ lợi....; đặc biệt, phần Bảng Tin Hằng Tháng thì tháng Chín tới đây đúng mười năm kỷ niệm ngày ra đời số báo đầu tiên. Bao gian nan, vất vả, hy sinh công sức tài lực của từng ban chấp hành, được quý vị luôn ủng hộ tinh thần cũng như hiện kim, đã cho ra đời từ một tờ bảng tin số 1 có 4 trang cho đến số số 16 thì được 8 trang, đến nay là số 112 chưa kể 7 quyển Đặc San Xuân phát hành mỗi năm từ 2007 đến 2013.

Với con số hơn dưới 100 hội viên thuở đầu đến nay hơn tám trăm hội viên tham gia sinh hoạt Hội và một con số đáng kể độc giả vào diễn đàn Hội để đọc những bài viết về Biên Hoà. Một đoạn đường khá dài thành đạt mà chúng ta đã cùng góp sức bảo lưu và phát triển văn hoá tinh nhà Biên Hoà nơi hải ngoại.

Ngoài những sinh hoạt trên, những chương trình hội ngộ nối liền vòng tay con dân xứ Bờ ngoài khắp nơi trên thế giới như tại Âu Châu, Mỹ Châu và Úc Châu đã nói lên được nét đẹp văn hoá “tha hương ngộ cố tri” của những con dân Biên Hoà, dù phải xa quê, thoát ách Cộng Sản định cư nơi các quốc gia tự do vẫn tìm về nhau.

Cũng trong tháng Chín tới đây, chương trình hội ngộ Biên Hoà tại Sydney và Melbourne, Australia 2013 sẽ đánh dấu một chuyến đi thăm viếng đồng hương thật quý hiếm và đồng thời là một cuộc du ngoạn đầy thú vị, được đồng hương Biên Hoà bên Úc tổ chức tiếp đón đoàn Hoa Bưởi Vượt Đại Dương III.

Trong cuộc hội thảo của ngày họp thường niên nói trên, có nhiều chương trình về tái bản sách, CD nhạc tuyển của đồng hương và thân hữu Biên Hoà được đưa ra bàn luận, nhưng hiện nay phải tạm thời ngưng vì còn thiếu điều kiện. Có nhiều ý kiến nêu lên về việc gửi bảng tin hằng tháng như chỉ cần đăng trên diễn đàn không qua bưu điện. Hội xin ghi nhận ý kiến. Hội xin được tiếp tục gửi đến quý đồng hương và thân hữu mỗi tháng một tờ báo, vì từ khởi đầu đến nay, đó là chút tình quê Biên Hoà.

Trân trọng kính chào.

NHỚ BIÊN HOÀ QUA VÀI BỨC ẢNH

Văn Lang

Mỗi lần được đến viếng thăm những gia đình trí thức xưa ở Biên Hoà, tôi có dịp xem nhiều tập Album hình gia đình cũng như thắng cảnh tỉnh nhà, chụp trước năm 1975. Biên Hoà thuở ấy mang trên mình một diện mạo văn hoá hoàn toàn khác hẳn sau 75, đáng vinh danh cho tên gọi của miền xứ Bưởi có bề dày lịch sử, thơ mộng và lộng lẫy, thật khiến người ta không khỏi nao lòng.

Hơn ba trăm năm trước, khi những bước chân cha ông ta đến miền này khẩn hoang, lập ấp, nơi đây còn là những khu rừng hoang sơ, con chim kêu phải sợ, con cá vùng phải kinh. Bao mồ hôi nước mắt đổ ra với công lao khó nhọc chung lo tạo dựng, cha ông ta đã thay đổi cuộc đất này thành một nơi phồn hoa, đô hội, thương cảng sầm uất, tạo cho Biên Hoà một vị thế quan trọng, không kém Hòn Ngọc Viễn Đông nơi đất Sài Thành.

Những bức ảnh đen trắng đã ngả màu và loàn lổ đôi chỗ, nhưng vẫn thể hiện rõ nét từng góc đường, từng dãy nhà ngang dọc. Ngoài những hình còn được lưu giữ của quận Công Thanh, Dĩ An, Long Thành, Tân Uyên, Nhơn Trạch, tôi được xem hình của quận Đức Tu, nhất là khu vực phố xá và các vùng lân cận Chợ Biên Hoà.

Công Trường Sông Phố, một khu vòng tròn được bao quanh bởi nhà cửa, công sở...và những con đường chính: Nguyễn Hữu Cảnh-Trịnh Hoài Đức-Hàm Nghi và Nguyễn Thái Học, có nhiều địa danh rất quen thuộc với đời sống con dân xứ Bưởi, trước 75. Nào là trụ sở Xã Bình Trước (ông Xã Trường Võ Hái Triều điều hành), một ngôi nhà với kiến trúc độc đáo thể hiện qua cách trang trí men sứ của trường Mỹ Nghệ Biên Hoà, Bệnh Viện Phạm Hữu Chí, Trường Khiết Tâm, Nhà Thờ Khiết Tâm, Trường Nguyễn Du, Trường Mỹ Nghệ Biên Hoà....

Công Trường Sông Phố, thời Pháp, ở đây có một cái nhà tròn với mái ngói lưu ly hoa mỹ nằm chính giữa trung tâm. Những ngày cuối tuần thường có các dàn nhạc công đến đây chơi nhạc, thi thố tài năng trước công chúng. Nhìn xuống phía dưới điểm của giao lộ là khu nhà trưng bày và bán các sản phẩm của học sinh trường Mỹ Nghệ, chủ yếu là các mặt hàng gốm và đồng. Các buổi chiều Chủ Nhật từng đoàn xa nối đuôi nhau đậu dài khắp các ngã đường tại giao lộ, đỗ khách đi chơi Ô Cáp về ngang Biên Hoà, ghé vào mua ít chút sản phẩm làm quà lưu niệm. Đặc biệt là người Pháp, đó cũng là lý do những gia đình người Pháp ở Paris thường còn lưu giữ một số sản phẩm gốm Biên Hoà thuộc hàng tuyệt đẹp.

Trong một tập ảnh khác chụp dãy công viên, bắt đầu từ giao điểm của hai con đường Nguyễn Thái Học và Trần Thượng Xuyên. Tôi thấy nào là hình Ty Tiểu Học, Bưu Điện.... Từng hàng cây dầu rợp bóng xanh mát có bước chân của đôi tình nhân đi, có cơn gió nhẹ đưa những lá dầu rơi là tả xoay tít trong gió. Dãy nhà trung tâm hành chánh đều hướng ra nơi bờ sông. Tòa Bó nằm bề thế giữa khoảng đất rộng theo kiến trúc gian đơn của Pháp. Liền kề bên trái là Dinh của tỉnh trưởng, kiến trúc khá là bề thế trong một khuôn viên rộng lớn. Toà nhà được xây dựng công phu và mỹ thuật đến hoa lệ, mặc dù rất to lớn nhưng với những mảng xanh mát của cây cối trước sân Dinh như một tấm vải lụa xanh mượt che chắn, tạo nên nét quý phái cho tòa biệt Dinh này. Phía công viên sát bờ sông là Ngôi Nhà Mát được cất liền kề và hướng ra mặt sông, nơi đây là nơi dành cho các vị quan chức trong những ngày lễ lớn, đến đây để xem đua thuyền của các làng thi thố mừng lễ; còn không thì là nơi tụ họp đám trẻ con long rong tắm sông. Từ hướng nhà mát có thể nhìn thấy Côn Gáo với vườn cây xanh tốt bóng dưa nghiêng nghiêng, mặt tỉnh để nắng chiều vàng rãi bạc trên những đầu sóng lãng tãng trong làn gió nhẹ, mênh mông một cõi sông Đồng Nai. Hơn thế nữa, khung cảnh thơ mộng đến lạ thường qua những tấm hình ghi lại ngày gió bông hương tóc, tà áo vờn bay theo những bước chân tình yêu hay âu yếm kề vai, trên thảm cỏ xanh với những bồn hoa xinh tươi đủ sắc màu., hướng mộng sông Đồng. Còn có rất nhiều hình thuở Biên Hòa rộ lên những sinh hoạt giải trí với những đoàn hát về trình diễn, phim nổi tiếng Pháp, Mỹ... được trình diễn và chiếu lại tại những rạp hát vang bóng một thời như rạp Vạn Khánh Hưng, rạp Li Do, rạp Biên Hùng,...nhắc nhớ một thời nơi tỉnh nhà có một nhịp sống vui mà không kém phần sôi nổi nơi đất cận kề thủ đô Sài Gòn.

Sau 75, chế độ Cộng Sản hầu như thành đạt được kế hoạch tàn phá và xoá bỏ những nét đẹp văn hoá quê nhà. Đến nay, hình ảnh Biên Hoà xưa, chỉ còn đọng lại trong tâm thức những bậc cao niên, rồi dần theo thời gian trở thành người thiên cổ. Những công trình, di tích cổ đều không còn lưu dấu. Ngôi trụ sở Xã Bình Trước giờ nằm thu hẹp ở một góc sân, mặc cho thời gian và con người tàn phá. Toà nhà trưng bày của trường Mỹ Nghệ rồi Toà Hành Chánh cũng bị đập bỏ, trong bao nuối tiếc của những con người quý trọng những nền văn hóa lịch sử. Tên đường đổi khác, khung cảnh cũng không còn như xưa. Những toà nhà cao tầng được cất lên không có ý thức, kiến trúc thô kệch, phá vỡ những không gian xanh mát. Những việc làm gọi là bảo tồn di tích lịch sử hay thay thế chôn cũ... họ đã thực hiện cho qua việc, canh tân một cách vô trách nhiệm đã làm cho những khu vực trung tâm sinh hoạt của vùng quê xứ Bưởi không còn diện mạo như xưa.

Ngắm nhìn những bức ảnh xưa cũ mà lòng không khỏi bồi ngùi, thời gian và con người tất cả đều thiếu ý thức giữ gìn những vốn văn hoá-lịch sử, mà lẽ ra, Biên Hoà phải mang một tầm vóc lớn lao hơn, giá trị hơn tính nhân văn của vùng đất danh tiếng hơn ba trăm năm nay. Tiếc thay thời cuộc!

CHƯƠNG TRÌNH HỘI NGỘ BIÊN HOÀ-SYDNEY, AUSTRALIA 2013 **“HOA BƯỞI VƯỢT THÁI BÌNH DƯƠNG III” TỪ 15/9/2013 ĐẾN 23-9-2013**

Ngày Chủ Nhật 15 tháng 9 năm 2013: *Phái đoàn đến phi trường Kingsfort Mascot (Sydney Airport, nên mua vé tới sớm từ 6giờ 30 sáng đến 10 giờ 30 sáng). *Chào đón Đoàn Hoa Bưởi Vượt Thái Bình Dương III và đưa về khách sạn Milano, 161 Hume Highway. Lansvale, NSW 2166. *Ăn trưa. *Du ngoạn viếng khu Cabramatta, Chùa Phước Huệ, Pháp Bảo, khu làng Thế Vận Hội, Trung Tâm Sinh Hoạt Cộng Đồng NSW. *Ăn tối. *Về lại khách sạn.

Ngày Thứ Hai 16 tháng 9 năm 2013: *Du ngoạn viếng thành phố Sydney. *Nhà Con Sò-Opera House. *Cầu Harbour. *Khu Phố Cổ The Rock. *Lunar Park. *Ăn trưa Chinatown *Viếng bãi biển BonDi ...* Ăn tối Vietnamese Bankstown. *Về khách sạn.

Ngày Thứ Ba 17 tháng 9 năm 2013: *Du ngoạn Blue Mountain. *Sở Thú *Ăn trưa *Three Sisters *Janano Caves. *Ăn tối. *Về lại khách sạn.

Ngày Thứ Tư 18 tháng 9 năm 2013: *Du ngoạn Wologon. *Chùa Nam Thiên *Javis Bay *Đi tàu xem Dolphins ngoài khơi *Bãi Biển White Beach. *Coi kết đủ màu *Ăn tối * Về lại khách sạn.

Ngày Thứ Năm 19 tháng 9 năm 2013: *Du ngoạn Nelson Bay (Chương trình du ngoạn sẽ bỏ túc sau)

Ngày Thứ Sáu 20 tháng 9 năm 2013: * Du ngoạn South Coast (Chương trình du ngoạn sẽ bỏ túc sau)

Ngày Thứ Bảy 21 tháng 9 năm 2013: *Ăn sáng *Viếng Thủ Đô Canberra: Quốc Hội Úc, Vườn Hoa Mùa Xuân, Viện Bảo Tàng, Cockington *Trở lại Sydney. *Tiệc Hội Ngộ Biên Hoà-Sydney 2013 *Về lại khách sạn.

Ngày Chủ Nhật 22 tháng 9 năm 2013: *Ăn sáng *Du ngoạn Sydney *Thăm Lễ Hội Hoa Anh Đào tại Cowra *Khu Cung Điện Nữ Hoàng Anh Victoria *Khu Sydney Tower. *Shopping. *Về lại khách sạn

Ngày Thứ Hai 23 tháng 9 năm 2013: *Trở về Hoa Kỳ, Pháp, Canada...

Chú thích:

Quý Vị ghi danh tham dự xin liên lạc với ông Hội Trưởng Lâm Sĩ Đắt số điện thoại 713-922-5638 hay email: datlam1951@yahoo.com, để biết thêm chi tiết. Sau đây là phân tin liên hệ với chuyến đi Hội Ngộ Biên Hoà-Sydney, Australia 2012, và du ngoạn Úc Đại Lợi:

* Hạng chót ghi danh là 30 tháng 6 năm 2013, trễ lắm là 07 tháng 7 năm 2013, để chúng tôi lo sắp xếp chương trình mướn phòng, đặt xe du lịch....

* Quý Vị mua vé khứ hồi qua các hãng hàng không (đề nghị chọn United Airlines) từ nơi mình đang sinh hoạt đến phi trường Kingsfort Mascot (Sydney Airport) vào ngày Chủ Nhật 15 tháng 9 năm 2013. Nên chọn chuyến bay đến buổi sáng

* Sau khi đã mua vé khứ hồi, xin Visa nhập cảnh Úc, xin gọi điện thoại 713-922-5638 hay email cho biết tên họ,...giống như trên passport để chúng tôi vào danh sách đặt phòng ngủ, mướn xe.....

* Đóng trước 1000 dollars cho chuyến đi 09 ngày (để chúng tôi đặt tiền trả phòng, mướn xe....và sẽ báo cáo thiếu đủ lúc ở Sydney, Australia). Xin gởi về địa chỉ: Hội Ái Hữu Biên Hoà 10731 Triola Lane. Houston, Texas 77072. Ngân phiếu xin đề (Pay to the order of): Hội Ái Hữu Biên Hoà, đề mục Úc Châu.

*****

Xin mua ủng hộ sách của một thân hữu luôn luôn gắn bó với Biên Hoà:

Mời mua đọc một tác phẩm giá trị

GỬI LẠI ĐÒI SAU...

Tác giả: Huy-Lục Bùi Tiên Khôi

Ba mươi hồi ký, ký sự làm sống lại một giai đoạn lịch sử nghiệt ngã đau thương của dân tộc Việt Nam, những tài liệu đáng ghi nhớ, những câu chuyện thâm thương bi hùng của người tỵ nạn Việt Nam trong cuộc đi tìm tự do vĩ đại làm chấn động lương tâm loài người từ năm 1975. Những tiền trình hội nhập, những câu chuyện của người tỵ nạn Việt Nam can trường tiến vào đời sống mới tại Hoa kỳ, cùng 105 bài thơ, những cảm xúc thi ca của một thi sĩ được thành phố Houston vinh danh Houston's Poet Laureate. Giá: \$25 USD bao gồm cước phí. Ngoài lục địa Hoa kỳ thêm \$10 cước phí. Địa chỉ mua sách:

KHOI TIEN BUI

P.O. Box 324

Sugar Land, TX 77487

(Email: khoitbui9@yahoo.com)

Phân Ưu

Được tin buồn Cụ Ông Nguyễn Tường Bách (chú ruột của Thầy Nguyễn Tường Lưu và Nguyễn Tường Triệu, cựu giáo sư trường Trung Học Tư Thục Minh Tân trước năm 1975 tại Biên Hoà) sinh năm 1916, tại huyện Cẩm Giang, tỉnh Hải Dương, Bắc Phần Việt Nam, đã từ trần tại bệnh viện Fountain Valley, Nam California, Hoa Kỳ, vào lúc 2 giờ 15 phút chiều ngày 11 tháng 5 năm 2013 (nhằm ngày 02 tháng 4 năm Quý Ty). Hưởng thọ 97 tuổi.
Hội Ái Hữu Biên Hoà xin thành kính phân ưu cùng toàn thể tang quyến. Nguyên xin hương linh Cụ Ông Nguyễn Tường Bách sớm được tiêu diêu nơi Miền Cực Lạc.

Đồng Kính Bái

Ban Chấp Hành Hội Ái Hữu Biên Hoà

Hội Trưởng Lâm Sĩ Đắt, Cố Vấn Lê Văn Trường, Phó Hội Trưởng Nội Vụ Ngô Khương An, Phó Hội Trưởng Ngoại Vụ Kevin Đức Nguyễn, Thư Ký Đỗ Thị Minh Tâm, Thủ Quỹ Bùi Anh Tuấn.

* Ủy Ban Biên Tập Bảng Tin và Đặc San Xuân Hội Ái Hữu Biên Hoà: Giáo Sư Trần Thượng Thủ. *Ủy Ban Lễ Viá Đức Ông: Ngô Khương An.

Cựu học sinh trường Trung Học Tư Thục Minh Tân khắp nơi ở Việt Nam và Hải Ngoại

Phái Đoàn Hương Bưởi Lan Xa, Hội Ngộ Biên Hoà Virginia 2009.

Illinois: Anh chị Nguyễn Kim Lộc, **Texas:** HT Lâm Sĩ Đắt, anh chị Đỗ Tấn Tài (Texas), anh Trần Đình Vinh, anh Nguyễn Thái Bửu, Nguyễn Thị Ba tự Chi. **Ohio:** Cô Nguyễn Thị Hồng, anh chị Hứa Tấn Đức. **California:** Nguyễn Thị Ba tự Huệ, Thân Thị Ngọc Mai, Võ Thị Tuyết, Phạm Thị Phương và Nguyễn Thị Kim Dung. **North Carolina:** anh chị Nguyễn Phú Cường. **Hawaii:** Liêu Thiên. **Georgia:** Anh chị Trần Văn Vĩnh **Virginia:** Chị Dương Hữu Hạnh, cô Mai Lan, anh Đỗ Thiện Bảo, ông bà Lai Kim, anh chị Thái Thảo, anh chị Thái Ngọc Dung, ông bà Luật Sư Trần Minh Đức, ông bà Bác Sĩ Nguyễn Sơ Đông, anh Đỗ Như Thạch, anh chị Nguyễn Văn Đạo, ông bà Châu Kim Nhân, cựu Chuẩn Tướng Trần Quang Khôi, bác Lê Văn Tú, thầy Hoàng Quý Nam, thầy Phạm Gia Hưng, thầy Lê Hồng Sanh, chị Nguyễn Thị Thành, chị Nguyễn Thị Hiệp, Vĩnh Liêm, anh chị Phan Mỹ Thể, ông bà Kim & Ánh, anh chị Trịnh Văn Kiều & Oanh, Đỗ Cao Thượng, Beatrice Beauchamp, Anh Ngô Long, chị Xuân, chị Nhuận, cháu Dương Quỳnh Như, anh chị Lê Ngọc Sâm, (Virginia Beach).

*****
**Danh Sách Quý Đồng Hương Và Thân Hữu
 Ủng Hộ Quỹ Hội**

Thầy Thích Thông Triệt (CA) \$200, Nguyễn Phú Cường (Canada) \$50, Lê Ngọc Sâm (VA Beach) \$40, Ngô Tấn Phước (WA) \$30, Trần Kim Bài (VA) \$100, Hà Đăng Lành (MD) \$20, Nguyễn Thị Hồng Hà (VA) \$25.

**Danh Sách Quý Đồng Hương Và Thân Hữu
 Chương Trình Hoa Bưởi Vượt Đại Dương III-Hội Ngộ Biên Hoà Sydney, Australia 2013.**

Hội Trưởng Lâm Sĩ Đắt (Texas) \$1000, anh chị Trần Kim Bài & Trần N. Minh Nguyệt (Virginia) \$1000, anh chị Nguyễn Kim Lộc & Trần Thị Nghĩa (Illinois) \$1000, anh chị Phùng Thị Thanh & Dương Văn An (Maryland) \$1000, anh chị Phan Văn Hoá & Trần Ánh Tuyết (Texas) \$1000, Nguyễn Văn Đông & Nguyễn Nhung (Texas) \$1000.

PHỤ BẢN BẢNG TIN HẰNG THÁNG SỐ 112
PHÁT HÀNH NGÀY 01 THÁNG 6 NĂM 2013, TẠI HOUSTON, TEXAS.

*****

“PHỤ TỬ TÌNH THÂM” THÁCH THỨC TỬ THẦN

Lưu Phương

Chợ Biên Hoà,

Một buổi sáng đầu thập niên 70...

Tiệm vàng Phước Thọ vẫn như mọi khi, tấp nập người ra kẻ vào, tiếng chào hỏi, dò giá,... chen lẫn nhau thật náo nhiệt.

Phía sau quầy, ông bà chủ tiệm tươi cười trò chuyện với khách quen, thỉnh thoảng lại quay sang sai bảo nhân viên, người nhà,... tất cả tạo nên một khung cảnh thanh bình, êm ả như nhịp sống bình lặng, vốn dĩ bao năm nay của mảnh đất này vậy.

Thế nhưng...

Không ai có thể ngờ cách căn tiệm không xa, lại có hai tên đàn ông bặm trợn đang chụm đầu bàn tính điều gì đó. Chúng không ngừng đảo mắt nhìn về phía tiệm vàng và cuối cùng, như đã nắm chốt xong những điều gì cần thiết, cả hai tản ra, theo hai hướng khác nhau, mắt hút tầm dạng trong ngôi chợ sầm uất chẳng khác nào hòn sỏi ném vào lòng đại dương.

ooOoo

Dốc Chú Hoà...

Đặt nhẹ tay lên vành volant điều khiển chiếc hơi đang lăn bánh thật êm xuống dốc, theo thói quen, cậu Ba K., đảo mắt nhìn ngọn núi Châu Thới hùng vĩ, chép miệng cảm khái: “*Sắp về tới nhà rồi!*”

Miệt mài lo công vụ suốt mấy tháng trời dưới miền Tây trù phú, cậu nao nức mong chờ được đoàn tụ với gia đình. Mới hôm qua đây, ông Sáu (cha cậu) đã kêu điện thoại xuống tận nơi, trò chuyện gần cả tiếng đồng hồ và căn dặn: “*Nhớ về kịp buổi sớm Chúa Nhật để ra sân làm vài sec tennis cho giãn gân, giãn cốt*”.

Nhớ tới đây, cậu Ba K. cười thú vị, nhún cằm sang số, lẩm bẫm: “*Lúc nào ba mình vẫn thích đánh tennis, ông thích môn thể thao này lắm*”

Bóng dáng Cầu Mới đã thấp thoáng phía xa.

Không đầy mười lăm phút nữa thì cậu Ba K. đã có mặt ở nhà mình rồi!

ooOoo

Tiệm vàng Phước Thọ vẫn tấp nập người ra kẻ vào,...

Bóng nắng đã lên giữa đỉnh đầu, một nhân viên nhìn ra đường, buộc miệng:

- *Trưa rồi!*

Bà Sáu ngó đồng hồ treo tường, gật đầu:

- *Ờ, khép bớt cửa rồi ăn cơm, bây ơi.*

Câu nói của bà cũng do thói quen chứ không cần bà chủ nhắc nhở thì nhân viên trong tiệm cũng nhớ công tác phải làm hằng ngày là kéo bớt cánh cửa sắt một bên để ăn trưa cho thông thả, vì đó là dấu hiệu ngầm báo với khách hàng rằng “tiệm đang tạm nghỉ trưa” và chỉ có khách quen hoặc có việc cần kíp lắm mới xuất hiện vào giờ này thôi.

Giữa lúc mọi người xúm xít quanh bàn ăn thì hai người đàn ông đột nhiên đến trước cửa tiệm, lớn tiếng gọi:

- *Bán hàng, ông bà chủ ơi!*

Không đợi chủ lên tiếng, mấy cô nhân viên tự biết phận sự của mình, buông chén cơm, bước ra niềm nở chào hỏi khách:

- *Quý anh cần mua gì?*

Hai gã nọ, không hiểu vô tình hay cố ý, kéo sát vành nón hơn che khuất gương mặt, rồi liếc nhau hội ý. Một gã đứng sát cửa, nhìn bao quát bên ngoài, còn gã thì bước hẳn vào tiệm.

Gã người đứng trước dãy tủ kiếng trưng bày đầy vàng lá, nữ trang, mắt chớp sáng tia thêm muốn, chất lưỡi xuýt xoa:

- *Chà, bao nhiêu đây cũng bọn tiền há!*

Cảm thấy kỳ lạ với câu tán thưởng ấy, cô nhân viên lên tiếng nhắc khéo lần nữa:

- *Tiệm có đủ loại nữ trang, anh cần dùng thứ nào vậy?*

Gã đàn ông đứng ngoài cửa chợt quay vào nhìn tên đồng bọn, gật đầu, nói gọn lỏn:

- *Êm ru!*

Ngay lập tức, gã nọ rút khẩu súng sáu ra chia mặt cô nhân viên, gằn giọng:

- *Dem hết tất cả vàng vòng, hột xoàn ra đây lẹ lên!*

Mặt cắt không còn hạt máu, cô nhân viên ú ớ rồi té sụm xuống sàn nhà sau khi la lên mấy tiếng ngắt quãng:

- *Cướp, cướp, ... bà Sáu ơi!*

Bà Sáu vốn là người phụ nữ can đảm, nhanh trí nên không hề mất bình tĩnh, lập tức bước ra đương đầu với hai gã nọ (lúc này đã hiện chân tướng là bọn cướp cạn), rành rọt hỏi:

- *Nếu mấy chú đang lúc ngặt, cần chút đỉnh để tiêu xài thì tui giúp cho chớ đâu cần làm chuyện phạm pháp như vậy?*

Tên cướp lên cò súng để thị uy, trừng mắt nạt nộ:

- *Im đi, đừng có lộn xộn! Tụi này đào ngũ, kiếm mớ tiền lớn là vù luôn, chớ để bị bắt thì chịu kiếp lao công đào binh, sống sao nổi há?*

Bà Sáu vẫn kiên trì thuyết phục để kéo dài thời gian ứng phó:

- *Tui có quen biết chút đỉnh bên toà án quân đội, để tui xin giùm mấy chú nghe?*

Đường như đã hết kiên nhẫn, gã đàn ông đang cánh giới bên ngoài chợt bước nhanh vào tiệm, trở cán súng đập bẻ tủ kiếng, hét ra lệnh đồng bọn:

- *Hốt lẹ rồi vọt! Nói năng chi nữa vậy?*

Gã kia hấp tấp làm theo lời hấn, quính quáng thò tay hốt lia lịa mớ vàng vòng ê hề trước mặt.

Nhưng có lẽ từ trước tới giờ chưa bao giờ được tận tay, tận mắt chiếm hữu số của cải lớn như vậy nên hai tên cứ như “gà mắc tóc”, quính quáng mãi mà không biết làm cách nào nhét hết số vàng vào ba lô hành quân để mang ra khỏi tiệm.

Lợi dụng lúc chúng đang quáng mắt vì vàng, ông Sáu đã lén lên lầu, gọi điện thoại báo khẩn hiện trạng cho bên quân cảnh.

Và bây giờ,...

Trong lúc hai tên cướp đang mải mê chìm đắm trong giấc mộng vàng thì mấy xe GMC đã nhanh chóng được điều động tới hiện trường. Rồi ngay lúc này, tiếng loa đã vang lên đồng dục:

- *Yêu cầu những người đang uy hiếp tiệm vàng Phước Thọ bước ra đây, không được làm tổn hại bất kỳ ai thì sẽ được hưởng trường hợp giảm khinh.*

Hai tên cướp kinh ngạc nhìn nhau, buông rơi loảng xoảng mớ vòng vàng, chuối hột đầy đất. Qua phút hãi hùng ban đầu, tính hung hãn nổi lên, chúng gật đầu ra hiệu với nhau rồi một tên rút lựu đạn trong túi ra, gầm lên:

- *Dám báo quân cảnh bắt tui tao há? Mạng đổi mạng nè!*

Đám đàn bà, con nít trong tiệm rú lên kinh hoàng, ôm đầu ngồi mẹp xuống đất hoặc lủi ra sau bếp, chui xuống gầm bàn, ..., chỉ còn ông Sáu (ông chủ và cũng là người đàn ông duy nhất có mặt trong tiệm lúc này) là bình tĩnh, nhào ra ngoài để bảo vệ gia đình. Ông hét to để áp đảo tinh thần bọn cướp:

- *Đừng làm bậy nữa, sẽ không còn đường trở lui đâu!*

Có lẽ quá hoảng sợ hoặc do “giận quá mất khôn” mà tên cướp đã mất hết lý trí, chỉ hành động theo bản năng hoang dã đầy hung ác của mình. Đưa trái lựu đạn lên miệng cắn chót, la lớn:

- *Làm gì còn lui được nữa? Chết chung cả đám!*

Chỉ một động tác vung nhẹ tay, trái lựu đạn bay vút trên không rồi hạ dần, dần... dần xuống mặt đất.

Hầu như cả mọi người trong gia đình và nhân viên tiệm vàng Phước Thọ đều chết lịm.

Hơi thở của tử thân đã phà sát gáy mọi người: lạnh như băng. Huyết quản của họ dần đông cứng lại; nhịp tim cũng đếm được theo thời gian phát nổ của trái lựu đạn.

Chỉ còn vài giây nữa thôi...

Nổi tuyệt vọng bao trùm lên toàn căn tiệm!

Vài tiếng khóc xé lòng đã vang lên...

oo0oo

Chiếc xe vừa về đến chợ, gần bến xe ngựa.

Cậu Ba K. ngạc nhiên với cảnh nhốn nháo trước mắt: người người tùm lại bàn tán xôn xao, mấy chiếc GMC với toán lính quân cảnh đang lao xao chạy tới, chạy lui với vẻ căng thẳng cao độ.

Dừng xe lại bên lề, cậu Ba K. thò đầu ra khỏi khung cửa xe, hỏi nhanh một người quen vừa thoáng đi ngang qua:

- *Có chuyện gì vậy dì?*

Người nọ tròn mắt nhìn cậu Ba rồi đập tay cái “Chát” vào thành xe, la lớn:

- *Tiệm vàng Phước Thọ bị cướp! Cậu dì mà coi đi, cậu Ba.*

Cậu Ba K. tông mạnh cửa xe, nhào ra ngoài, cò giò chạy nhanh về tiệm.

Khách bộ hành lại một phen giật mình bởi tiếng gầm đay đay đau thương của người đàn ông đang bị sự sợ hãi bủa vây nọ: “*Ba má, vợ con tôi!*”

oo0oo

Trái lựu đạn xoay vòng, xoay vòng... rồi rớt xuống...

Giữa lúc không ai ngờ, ông Sáu đã nhào tới, chụp trái lựu đạn trong tiếng thét kinh hoàng của gia đình:

- *Dừng làm vậy mà!*

Điều bất ngờ nhất vẫn chưa kết thúc vì ngay thời điểm “ngàn cân treo sợi tóc” ấy thì một bóng người cũng vừa chạy tới, đồng thời chụp trái lựu đạn với tiếng kêu vang dội:

- *Ba để đó cho con!*

Ông Sáu lắc đầu, la to:

- *Dừng, K. ơi! Ba chịu được rồi.*

Cả hai cha con đều nằm đè trên trái lựu đạn, chờ chết thay cho gia đình.

Giây phút tử thần đến trong kinh hoàng tiếng nổ, như mọi người chung quanh hiện trường đang núp để tránh, nhưng không thấy động tĩnh gì.

Thì ra, quả lựu đạn lép. Nhờ thế thoát chết.

Chuyên viên chất nổ lúc đó cũng vừa đến, thấy hiện tình không nguy hiểm nữa liền bảo ông Sáu và Ba K. đứng dậy và ra hiệu mọi người giải tán; đồng thời, toán quân cảnh với gong súng hướng về hai tên cướp, tiến dần lên cùng họ dẫn ra xe. Sinh hoạt cảnh chợ sau đó trở lại bình thường.

Trong tiệm vàng nổi mừng vui thoát nạn kẻ cười, người chưa qua cơn kích động còn khóc, nhưng ai nấy đều hiểu rằng mình còn sống. Ông Sáu và cậu Ba K. siết chặt tay nhau, cười qua hàng nước mắt:

- *Cha con mình sống rồi! Tạ ơn trên!*

oo0oo

Về sau, phiên toà án quân đội đã xử hai tay phạm pháp tội cướp của và mưu toan giết người. Theo tin cho biết thì họ thuộc thành phần đào ngũ trốn ở thành phố Biên Hoà khá lâu, nhập bọn với các băng đảng làm em út lo canh sòng bài, đi điếm. Nhờ thế bọn họ có giờ đi quan sát những cơ sở làm ăn chung quanh chợ với mưu đồ cướp giật. Thế nhưng trước cảnh ruồng bỏ của cảnh lực mỗi ngày một gắt, họ tính con đường chót là gom mớ vàng rồi lên đường về xứ khác làm ăn với số vốn cướp giật được. Họ khai là chỉ dùng súng để hăm dọa cũng như quả lựu đạn lép tạo cơ để thoát thân. Tiệm vàng Phước Thọ được bọn họ chằm vì dễ ăn cướp và thoát thân. Họ không ngờ cú điện thoại ông Sáu báo quân cảnh đến làm hỏng cả kế hoạch.

Sau cơn hoạn nạn còn được ơn trên che chở, gia đình tiệm vàng Phước Thọ thì bình an, tình cảm cha con chồng vợ càng thêm nồng ấm...

Nếu câu chuyện có gì sai sót thì xin các bậc trưởng thượng xem qua thì bỏ khuyết cho, vì vào thời điểm đó, tôi, kẻ thuật lại, hãy còn “ở dưới đầu gối của ba tôi” (cậu Ba K. ấy vậy)!

Mong rằng mẩu chuyện nhỏ này góp phần nào vào ngày lễ Father's Day năm nay, để được vinh danh các bậc cha ông, giờ đây cũng đã khuất bóng trên cõi đời. Những tấm gương hy sinh, gánh chịu, che bao, chống đỡ... cho dầu phải chết hay chịu nạn thay cho gia đình, con cháu... của các đấng cha hiền luôn được muôn đời thương nhớ.

Chiều mưa, nhớ hương hồn ba và ông nội nhân “Father's Day”.

LƯỢC SỬ BIÊN HOÀ QUA CÁC THỜI ĐẠI

(Tài liệu được trích ra từ quyển Biên Hoà Sử Lược Toàn Biên, Quyển Thứ I, Trần Biên Cổ Kính của tác giả Lương Văn Lựu, xuất bản năm 1971)

THỜI PHÁP THUỘC ĐẾN 30 THÁNG 4 NĂM 1975

Tháng 11: Thiếu tướng Bonard chia quân ra làm ba đạo, kéo lên đánh thành Biên Hoà, rồi sau tiến xuống mặt Đông Nam, đánh lấy luôn đồn Phước Tuy.

Hòa Ước Nhâm Tuất (1862):

Đến hôm 9 tháng 5, thiếu tướng Bonard và sứ thần Phan Thanh Giản với Lâm Duy Tiếp ký hoà ước gồm 12 khoản, nhưng có những khoản sau này là liên hệ đến Biên Hoà:

1) Nước Nam phải để cho giáo sĩ nước Pháp và nước Y Pha Nho được tự do giảng đạo và để dân gian được tự do theo đạo.

2) Nước Nam phải nhường đất cho Pháp: tỉnh Biên Hoà, tỉnh Gia Định, tỉnh Định Tường, và phải để cho chiến thuyền của Pháp được ra vào tự do ở sông Mêkong.

3) Nước Nam không được đem binh khí, thuốc đạn đi qua những tỉnh đã nhường cho Pháp.

Từ đây, Pháp sắp đặt việc nội trị và chia tỉnh Biên Hoà tách ra làm hai tỉnh nữa: đặt là Thủ Dầu Một, nguyên là huyện Bình Dương, (phía Tây Bắc) và Bà Rịa, nguyên là phủ Phước Tuy (phía Nam).

Năm 1898: Biên Hoà lại bị lấy bớt phần cho tỉnh Gò Công (phía Tây Nam).

THỜI PHÂN

Tỉnh Biên Hoà (thuộc Nam Kỳ Lục Tỉnh), bị chia làm thuộc địa của Pháp, rồi trải qua những giai đoạn tự lập, dưới tay người Nhật trong khối Đại Đông Á, kế Mặt Trận Việt Minh, (dưới danh nghĩa Quốc Gia Kháng Chiến) cướp chánh quyền, qua thời kỳ tự trị trong khối Liên Hiệp Pháp, rồi độc lập dưới chế độ quân chủ Bảo Đại. Tỉnh Biên Hoà, lúc bấy giờ, chia ra làm 6 quận: Châu Thành, Tân Uyên, Long Thành, Sông Bé (núi Bà Rá) Xuân Lộc và Núi Chúa Chan.

Ngày 07 tháng 7 năm 1954, Ngô Đình Diệm giải tán Chính Phủ Bảo Đại, ngày 26-10-1955 xây dựng chính thể Cộng Hoà Nhân Vị và được suy tôn Tổng Thống.

Ngày 22-10-1956, do Sắc Lệnh số 143/NV, ba quận bị tách rời, để lập thành các tỉnh:

- Phước Long (Sông Bé) phía Bắc,
- Long Khánh (Xuân Lộc) phía Đông Bắc,
- Bình Tuy (núi Chúa Chan) phía Đông Nam.

Năm sau, lại được lấn sang Gia Định, để:

a)- Ngày 03-5-1957, với tổng Chánh Mỹ Thượng của quận Châu Thành, lập ra Quận Dĩ An.

b)- Tháng 01 năm 1959, lập thêm Quận Quảng Xuyên, (tách khỏi quận Nhà Bè).

Do Sắc Lệnh ngày 23-1-1959, về mạn Bắc sông Đồng Nai, Biên Hoà và Phước Long bị lấn phần, để lập riêng Tỉnh Phước Thành gồm ba quận: Phú Giáo (vùng Phước Hoà), Hiếu Liêm (vùng Chánh Hưng), Tân Uyên.

Ngày 23-9-1960, được có thêm quận Cần Giò của tỉnh Phước Tuy và lập riêng Quận Nhơn Trạch (nguyên là phần đất phía Nam của Quận Long Thành).

Năm 1963, Quận Châu Thành được đổi hiệu danh là Đức Tu, đồng thời lập riêng thêm Quận Công Thanh (tách phần đất của Đức Tu).

SAU KHI CHẾ ĐỘ NGÔ TRIỀU BỊ LẬT ĐỔ

Kế tiếp các giai đoạn của Quốc Trưởng Dương Văn Minh (1963), Chủ Tịch Nguyễn Khánh (1964), Quốc Trưởng Phan Khắc Sửu (1965), rồi đến thời kỳ của Chủ Tịch Ủy Ban Lãnh Đạo Quốc Gia (6-1965) và Tổng Thống Nguyễn Văn Thiệu (từ 4-1967) thành lập Đệ Nhị Cộng Hoà.

Tỉnh Phước Thành bị giải tán, hai quận Quảng Xuyên và Cần Giò trả về nguyên phương cũ, Biên Hoà còn 6 Quận: Công Thanh, Đức Tu, Long Thành, Nhơn Trạch, Tân Uyên và Dĩ An.

Tỉnh Biên Hoà theo sự tiến triển của tình hình chính trị chung, để bồi xoá tàn tích phong kiến, thực dân, đổi thay hình thức nhiều lần, bị tách đất, rồi lấn phần của các tỉnh bạn.